

SANDNES KOMMUNE
Bymiljø park og vei

Det kongelige Kulturdepartement
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Sandnes, 22.10.2014

Deres ref:
Saksbehandler: Kine Marie Krogh Olesen

Vår ref: 14/07909-2
Arkivkode: 243

Høringinnspill - Vedlikehold av krigsgraver - Forslag til forskrift og tilskuddsordning

Viser til tilsendt høringsforslag. Sandnes kommune er positive til innføringen av forskrift og tilskuddsordningen for krigsgraver, med forslag om lokal forvaltning, og mener dette vil være et viktig virkemiddel for å sikre et verdig utseende på krigsgravene i landet i fremtiden. Sandnes kommune følgende innspill til forskriften:

- Lovhjemmelen i gravferdsloven §23a omfatter kun utenlandske krigsgraver. De norske falnes innsats, anses som like viktig som de utenlandske soldatenes innsats, og de norske krigsgravene i Norge, burde omfattes av likestilt regelverk som utenlandske krigsgraver. Det stilles spørsmål ved at ansvar for norske krigsgraver pålegges kommunene, gravferdsmyndighet eller private, når gravene har nasjonal historisk verdi.
- Forskriften fastsetter at; *«I en del tilfeller har lokalsamfunnet, kommunen eller gravplassmyndigheten - i samråd med de pårørende - reist og bekostet en mer offisiell minnestøtte på grav til lokale krigshelter. I slike tilfeller er det rimelig at gravplassmyndigheten sørger for stell av graven, at kommunen finansierer dette over sine budsjetter og at graven underlegges varig vern» s 9.*
Det stilles spørsmål til at ansvarsfordelingen for gravene pålegges etter hvem som har reist minnestøttene. Gravferdsloven §23 a har samme gyldighet for krigsgraver. Dette gjelder alle graver for utenlandske graver og krigsfanger, uavhengig av hvem som påtok seg ansvaret for å reise minnestøtter for de falne. At lokalsamfunnet i sin tid har tatt ansvar for merking av graver for falne, bør ikke være grunnlag for at denne typen graver ikke omfattes av tilskuddsordningen, når de omfattes av samme lovverk. Det bes om at det vurderes å innlemme økonomisk støtte til forvaltning av minnesmerker reist av lokalsamfunnet, kommunen eller gravplassmyndigheten, som omfattes av gravferdslovens §23a. Ved å innlemme denne typen minnestøtter i tilskuddsordningen, kan det bidra til en likebehandling, og lik forvaltning for utenlandske krigsgraver, uavhengig av hvem som har reist minnesmerket, eller om det er plasser på gravplass, eller annet grøntanlegg.
- Forskriften fastsetter hvilke krigsgraver som får tilskudd, men det fremkommer ikke hva som ligger til grunn utvelgelsen. Forskriften bør redegjøre for hvilke kriterier som ligger til grunn for hvilke krigsgraver som mottar tilskudd fra staten. Det bør også redegjøres for

---

Postadresse: Postboks 583, 4305 Sandnes
Besøksadresse: Bymiljø park og vei, Hoveveien 30
www.sandnes.kommune.no

Sandnes - i sentrum for framtiden. Romslig, modig og sunn

hvilke forhold som må ligge til grunn, for at gravene som er listet i tilskuddsordningen med tilskudd pålydende 0,- kr, i fremtiden kan tildeles tilskudd.

- Forskriften fastsetter at «*Beslutning om eventuelle større oppgraderinger eller endringer av anlegget treffes av departementet*» (s.10). Det fremkommer ikke hva som er beslutningsgrunnlaget for slike tiltak, eller om slike tiltak kan omsøkes fra lokal gravplassmyndighet. Det bør i forskriften belyses om det kan søkes om slike tiltak, og hvilke prioriteringsvilkår som ligger til grunn for slike eventuelle tiltak.
- Listingen av vedlikeholdsansvaret bør redegjøre for om restaurering av, og evt. erstatning av minnesmerker og gravminner ved skade kan regnes som vedlikeholdsansvar, eller anses som «større oppgraderinger eller endringer av anlegget».
- Når det gjelder forslag til tilskuddsordning, bør det tydeliggjøres om det kan søkes om midler for uforutsette kostnader (for eksempel hærverk) i tillegg til årlig tilskudd.
- Det stilles spørsmål til om forskriften også bør ta stilling til tilskudd til forvaltning av eldre krigsgraver som er automatisk freda etter kulturminneloven § 4. I Sandnes er kan runesteinen utenfor rådhuset klassifiseres som krigsgrav som faller inn under klassifiseringen i kulturminnelovens §4, bokstav h. Selv om denne bautaen ikke er plassert på en gravplass i dette tilfellet, er det viktig at forhold rundt denne type gravminner avklares i forskriften.

Det bes om at overnevnte innspill medtas i den videre behandlingen av forskriften.

Arne Torgersen
Seksjonsleder

Kine M. Krogh Olesen
Landskapsarkitekt

Dokumentet er ikke signert da Sandnes kommune benytter elektronisk godkjenning.

Kopi:
Park og vei /v Jenny Antonia Madland
Teknisk /v Per Hanasand
Kjersti Ohr
Kirkevergen i Sandnes